

TUSSENTIJDSE RAPPORTAGE “PLAN GELETTERDHEID VERHOGEN” JANUARI 2017

VOORTGANG VAN HET PLAN GELETTERDHEID VERHOGEN 2012-2016 EN ONTSTAANSPROCES
PLAN GELETTERDHEID 2016-...

Rapport van Projectleider Sara Jaminé

Aangesteld bij het Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs

25-01-2017

INHOUD

Plan Geletterdheid: situering	2
Dit rapport	3
Stand van zaken	3
Inwerkperiode nieuwe projectleider	3
Week van de Geletterdheid 2017	5
Ouderkoepels en geletterdheid	6
Vorbereidingsproces nieuw plan geletterdheid	6
Communicatie van het plan	8

PLAN GELETTERDHEID: SITUERING

Om in de huidige samenleving vlot te kunnen functioneren, moeten mensen beschikken over bepaalde basisvaardigheden met betrekking tot taal, rekenen en ICT-gebruik. Uit internationaal onderzoek van PISA en PIAAC blijkt dat nog steeds 1 op 7 Vlaamse burgers tussen 15-65 jaar oud niet beschikt over dit basisoniveau geletterdheid.

Wat betekent geletterd zijn?

"Geletterdheid omvat de competenties om informatie te verwerven, te verwerken en gericht te gebruiken. Dit betekent met taal, cijfers en grafische gegevens kunnen omgaan en gebruik kunnen maken van ICT. Geletterd zijn is belangrijk om zelfstandig te functioneren en participeren in de samenleving en nodig om zich persoonlijk te kunnen ontwikkelen en bij te kunnen leren."

Bron: Stuurgroep van het Plan Geletterdheid Verhogen, 27 februari 2013

Het departement Onderwijs en Vorming startte in 2005 met een eerste Plan Geletterdheid Verhogen om dit cijfer terug te dringen. Dit Plan werd opgedeeld in acties, die projectmatig gerealiseerd werden. Uniek was dat voor de realisatie van dit Plan Geletterdheid beleidsoverschrijdend te werk werd gegaan, ook de departementen van Werk, Cultuur, Armoedebestrijding en Bestuurlijke aangelegenheden waren betrokken. Zo tekende men de krijtlijnen uit voor het verdere Vlaamse Geletterdheidsbeleid.

Na de evaluatie van het eerste Plan Geletterdheid Verhogen werd een proces opgestart om tot een tweede Plan te komen. Dit zou lopen van 2012-2016. Het "Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen" bestond uit strategische en operationele doelstellingen die gedragen werden door de verschillende beleidsdomeinen maar ook door spilactoren uit de praktijk: de Federatie Centra voor Basiseducatie, het Vlaams ondersteuningscentrum voor volwassenenonderwijs (Vocvo), de onderwijskoepels, VDAB, de Link, het Vlaams netwerk voor verenigingen waar armen het woord nemen, etc..

Eind 2016 liep ook dit Plan af. Om zicht te krijgen op de werkzaamheden van de afgelopen jaren, werd vanuit het departement Onderwijs een evaluatie afgerond in de zomer van 2016. Deze evaluatie is driedelig.

1. Enerzijds ontvingen de stuurgroepleden een vragenlijst om de opbouw en werking van het Plan zelf te bekijken. Ook toekomstverwachtingen werden hierin opgenomen.
2. In tweede instantie werden de verschillende doelstellingen met indicatoren verrijkt.
3. Ten slotte werd dieper op bepaalde acties ingegaan door de organisatie van focusgroepen. Er werden in totaal 5 focusgroepen ingericht met elk een verschillende

focus (zijnde volwassenenonderwijs en -educatie, leerplichtonderwijs, welzijn, cultuur en werkgelegenheid).

Het eindresultaat van dit proces is een evaluatierapport dat op 18 november via een mededeling aan de Vlaamse Regering werd goedgekeurd en vrijgegeven.

We stellen vast dat nog steeds een grote groep Vlamingen niet het minimale geletterdheidsniveau haalt en dit heeft een impact op hun kansen op onder meer tewerkstelling, maatschappelijke participatie,... Daarom besloot de Vlaamse regering om het geletterdheidsbeleid voort te zetten in een derde Plan.

Sinds 26 september 2016 is er een nieuwe projectleider aangesteld, Sara Jaminé, die tewerk wordt gesteld bij Vocvo.

DIT RAPPORT

Dit tussentijdse rapport volgt op de rapportage van januari 2016 en de evaluatie van het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2012-2016. Het geeft een overzicht van de vooruitgang en stappen die er gezet zijn tijdens het afgelopen half jaar.

Vermits reeds de evaluatie van het vorige Plan werd afgerond in de zomer van 2016, zal dit tussentijds rapport, in tegenstelling tot voorgaande rapporten, geen overzicht geven van de uitrol van bepaalde doelstellingen.

Wel zal er hier toelichting worden gegeven bij:

- de inwerking van de nieuwe projectleider,
- de evaluatie en de opstart van een nieuwe campagneweek van de Geletterdheid,
- de samenwerking met de ouderkoepels rond geletterdheid,
- de stappen die reeds werden gezet om tot een nieuw geletterdheidsplan te komen
- de communicatie rond het Plan.

STAND VAN ZAKEN

INWERKPERIODE NIEUWE PROJECTLEIDER

Zoals hierboven vermeld, is er sinds september een nieuwe projectleider Geletterdheid aangesteld bij het Vlaams ondersteuningscentrum voor volwassenenonderwijs (Vocvo). Zij maakte van deze eerste maanden gebruik om zich verder in te werken in de context en de thematiek van het Plan Geletterdheid. De planleider deed ook een rondgang langs de verschillende stakeholders.

Een eerste kennismaking met betrokken partners van het Plan vond plaats tijdens het overleg van de Stuurgroep Geletterdheid op 13 oktober. De kernpartners (Vocvo, het

departement Onderwijs en Vorming en de Federatie Centra voor Basiseducatie) troffen elkaar al meerdere keren op het structureel overleg dat maandelijks plaatsvindt.

In de voorbije periode ondernam de projectleider verkennende gesprekken met personen uit verschillende organisaties uit de praktijk en uit de verschillende beleidsdomeinen. Op deze manier kreeg ze zicht op de werking van deze partners, hun visie op geletterdheid en verwachtingen ten aanzien van het nieuwe Plan. Ze zat reeds samen met: het departement Cultuur, het departement Werk, VDAB, het departement Onderwijs en Vorming i.v.m. het GOAL-project, het departement Welzijn i.h.k.v. het horizontaal platform armoede overleg, het Minderhedenforum, het Netwerk tegen Armoede, Welzijnsschakels, MediaWijs, Socius en met de coördinatoren van Vormingplus, Cultuurconnect en het Centrum voor Taal en Onderwijs (CTO).

Wanneer	Organisatie
Oktober	Federatie van Centra voor Basiseducatie, departement Onderwijs en Vorming, departement Welzijn
November	Departement Onderwijs en Vorming i.v.m. GOAL en departement Cultuur, Horizontaal platform Armoede overleg Structureel overleg (10 november)
December	VDAB, departement Werk, Mediawijs, Minderhedenforum, Netwerk tegen armoede, Socius en Vormingplus Structureel overleg (9 december)
Januari	Cultuurconnect, CTO

Omdat de 13 Centra voor Basiseducatie een belangrijke schakel zijn in de realisatie van het Plan Geletterdheid, is een kennismaking met hen een must. Voor de projectleider is het bijwonen van lessen binnen Basiseducatie onder meer een manier om de doelgroep van de laaggeletterden beter te leren kennen. Daarom ging ze bij verschillende centra langs om kennis te maken met hun werking, zicht te krijgen op samenwerkingen tussen centra en derden, lessen bij te wonen en om hun visie op het Plan Geletterdheid te leren kennen.

Wanneer	Centrum voor Basiseducatie	Activiteiten
Oktober	Halle-Vilvoorde	Bijwonen lessen: ICT, NT2 en alfa-NT2
November	regio Mechelen	Overleg met directie en verantwoordelijke samenwerking over functioneren en samenwerkingen van het centrum
November	Noord-Midden-Limburg	Bijwonen lessen: bibliotheekbezoek NT1, scholenproject

		Overleg met verantwoordelijke NT2 en verantwoordelijke samenwerking
December	Brusselleer	Overleg met directie en verantwoordelijke samenwerking. Extra info over Brussels Plan Geletterdheid.
December	Zuid-Oost-Vlaanderen	Overleg verantwoordelijke ICT en verantwoordelijke samenwerking. Bijwonen projectles
December	Kempen	Overleg verantwoordelijke samenwerking Bijwonen lessen: opleiding binnen VDAB professionele poetshulp voor alfa-NT2 cursisten, theaterproject
Januari	Antwerpen	Bijwonen lessen Overleg verantwoordelijke samenwerking

Daarnaast heeft de projectleider ook ondersteuning gegeven tijdens de focusgroepen in het kader van de invulling van het concept basisgeletterdheid binnen het secundair onderwijs, georganiseerd door het departement Onderwijs en Vorming op 5 december.

WEEK VAN DE GELETTERDHEID 2017

De [campagneweek van de Geletterdheid 2016](#) stond in het teken van werk. Onder het motto “extra bedrijvig” vond een intensieve samenwerking plaats tussen het departement Onderwijs en Vorming, het departement Werk, de Federatie Centra voor Basiseducatie, Vocvo, De Linc en VDAB. Tijdens deze campagne werden de banden aangehaald tussen de Centra voor Basiseducatie en lokale VDAB-kantoren door een bezoek met taart. Daarnaast werd de [toolbox](#) “geletterdheid op de werkvloer” in de aandacht gezet.

In navolging van deze campagneweek vond een evaluatie plaats midden oktober. Zowel de onderwijs- als werkgelegenheidssector toonden hierin tevredenheid over de samenwerking en de lokaal versterkte banden. Tijdens dit overleg werd tevens nagedacht over een thema voor de campagne van 2017. De werkgroep besloot om voor de Week van de Geletterdheid van 2017 te werken rond laaggeletterdheid en kansarmoede. En dit vanuit een positieve insteek.

Er werden een aantal welzijnspartners betrokken om de campagne inhoudelijk sterk en breed gedragen te maken. Organisaties die besloten mee hun schouders onder de Week van de Geletterdheid 2017 te zetten, zijn:

- Netwerk tegen Armoede,
- Welzijnsschakels,
- Decenniumdoelen,
- De Link vzw,
- Minderhedenforum,
- Samenlevingsopbouw,
- en de ouderkoepels.

Een eerste campagne-idee dat tijdens de drie voorbije overlegmomenten naar voren kwam, was het opstellen van een magazine dat geschreven is in klare taal en dat de link legt tussen armoede en laaggeletterdheid. Dit naar het voorbeeld van het magazine '[Sien](#)' dat wordt uitgegeven door het OCMW van Kortrijk. Daarnaast zouden ontmoetingsevenementen worden georganiseerd voor Centra voor Basiseducatie, personen in en toeliders van mensen in kansarmoede.

OUDERKOEPELS EN GELETTERDHEID

Ouderkoepels hebben voor het tweede jaar op rij besloten van geletterdheid een prioriteit te maken in hun beleid. In navolging van de acties die vorig schooljaar werden opgestart, organiseerden we in de voorbije periode twee bijeenkomsten om de acties verder uit te diepen en om verdere stappen te zetten in de realisatie ervan.

Knopen werden doorgehakt om per koepel twee ouderraden te engageren om oefenkansen te creëren rond geletterdheidscompetenties. Elke ouderkoepel zorgt voor de ondersteuning van de raden en de ouderkoepels worden op hun beurt bijgestaan door de projectleider, Vocvo en het departement Onderwijs en Vorming.

Hiernaast nemen de ouderkoepels binnen dit engagement ook een rol op in de campagneweek van de Geletterdheid, zoals hierboven reeds werd vernoemd.

VOORBEREIDINGSPROCES NIEUW PLAN GELETTERDHEID

In het kader van de verderzetting van het geletterdheidsbeleid zal een nieuw Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen worden vormgegeven. Dit beleid zal tot stand komen aan de hand van een participatief proces waarbij de relevante beleidsdomeinen en actoren uit de praktijk betrokken worden.

Op 19 december 2016 is een eerste stap gezet: een kenniskring georganiseerd door het departement Onderwijs en Vorming waarop alle betrokken partijen werden uitgenodigd. Tijdens dit seminarie lieten we Jeroen Backs (departement Onderwijs en Vorming) aan het woord die meer informatie gaf over de geschiedenis van het geletterdheidsbeleid in Vlaanderen. Vervolgens sprak Maurice de Greef (Maastricht University, Vrije Universiteit Brussel) over het Nederlandse geletterdheidsbeleid. Tot slot gaf Ides Nicaise (KU Leuven) meer uitleg over de link tussen kansarmoede en laaggeletterdheid.

Via deze weg werd aan alle actoren een stand van zaken rond geletterdheid meegegeven. Daarnaast zal hiervan een wetenschappelijk syntheseverslag worden opgesteld dat een basis legt voor het uitwerken van het nieuwe beleid. Dit zal ten laatste tegen eind januari worden opgeleverd.

Er is ondertussen een plan van aanpak uitgestippeld om in het voorjaar van 2017 te kunnen landen met een nieuw Plan Geletterdheid. Begin februari zal een eerste brainstormfase plaatsvinden. Hierbij zullen alle beleidsdomeinen en relevante partners betrokken worden. Dit heeft als doel zo veel en divers mogelijke input te verkrijgen voor mogelijke doelen voor het nieuwe Plan Geletterdheid.

Een tweede fase zal plaatsvinden midden februari. Hierin zal er met de veelheid aan opgeworpen doelen aan de slag worden gegaan. Er zal met verschillende partners aan tafel worden gezeten om te prioriteren en uit te diepen. Aan de hand van deze twee processen zal tegen eind februari een eerste versie van het Plan kunnen worden opgeleverd.

Parallel met deze fases zal een tweede proces plaatsvinden waarbij de laaggeletterden zelf betrokken worden bij het beleidsproces, zoals expliciet werd gevraagd in de beleidsevaluatie van het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2012-2016. Op deze manier hopen we een beleid uit te stippelen dat sterk aansluit bij de noden van de laaggeletterden.

Hierna zal een afsluitend proces plaatsvinden waarbij de doelen zullen worden gefinaliseerd. Dit houdt in dat deze SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden) geformuleerd zullen worden en dat de verantwoordelijkheden van de betrokken actoren gespecificeerd wordt.

Tijdsindicatie	Procesverloop	Parallelproces
19 december	<ul style="list-style-type: none"> • Kenniskring • Start opmaak wetenschappelijk syntheseverslag 	
eind januari	<ul style="list-style-type: none"> • Oplevering wetenschappelijk syntheseverslag 	
februari 9-02-2017 16-02-2017 einde van de maand	<ul style="list-style-type: none"> • Fase 1: veelheid aan mogelijke doelstellingen verzamelen • Fase 2: prioritering en uitdieping doelstellingen • Oplevering eerste versie ontwerp van Plan Geletterdheid 	<ul style="list-style-type: none"> • Betrekken laaggeletterden bij beleidsproces
maart	<ul style="list-style-type: none"> • Na goedkeuring door kabinet en minister: finaliseren doelen SMART formuleren en aanduiden verantwoordelijke actoren 	

COMMUNICATIE VAN HET PLAN

Om alle betrokken partners en geïnteresseerden op de hoogte te houden van de vorderingen met betrekking tot de evaluatie van het oude Plan en de totstandkoming van het nieuwe Plan, worden op geregelde tijdstippen nieuwsbrieven uitgestuurd. Onder meer het verloop van de kenniskring werd op deze manier medegedeeld aan degenen die er niet konden bijzijn.

Nieuwsbrief

**Plan
Geletterdheid
Verhogen**

In deze maandelijks nieuwsbrief vind je informatie over de voortgang van het Plan Geletterdheid én over geletterdheid in Vlaanderen en Europa. We houden je ook op de hoogte over de acties van onze partners. Heb je interessant (geletterdheids)nieuws voor deze nieuwsbrief? Mail dan je input naar glen.fobelets@vocvo.be. Veel leesplezier!

Het team Geletterdheid binnen Vocvo is bezig met het ontwerp van een website rond het Plan Geletterdheid. De nieuwe online omgeving moet gemakkelijk terug te vinden en gebruiksvriendelijk zijn. Daarnaast moet het een plaats zijn waar iedereen zijn gading vindt die zoekt naar informatie over geletterdheid, het Vlaamse geletterdheidsbeleid en het Plan Geletterdheid.